

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

06.11.2015 № 16-2167

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Гройсману В.Б.

Щодо результатів аналізу

Шановний Володимире Борисовичу!

На засіданні Рахункової палати розглянуто та затверджено Звіт про результати аналізу стану адміністрування податкових пільг, наданих суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сфері виробництва альтернативних видів палива, та їх впливу на надходження до державного бюджету. За результатами розгляду Рахункова палата констатувала, що діючі в Україні механізми державної підтримки виробництва альтернативних видів палива шляхом пільгового оподаткування виробників біопалива були недостатньо ефективними, оскільки їх застосування не забезпечило сталого зростання виробництва цієї продукції, завантаження наявних потужностей аграрних підприємств і підприємств спиртової галузі.

Державною фіскальною службою України не забезпечено належний рівень взаємодії з Міністерством аграрної політики та продовольства України, Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України та іншими органами державної влади, що не сприяло створенню ефективної та дієвої системи контролю за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання – виробниками альтернативних видів палива (твердого, рідкого та газового біопалива). Водночас Міністерством фінансів України не забезпечено здійснення на належному рівні аналізу ефективності функціонування пільгового оподаткування суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері виробництва альтернативних видів палива, що мало негативний вплив на формування податкової і митної політики у цій сфері.

Протягом 2013-2014 років і I кварталу 2015 року виробниками альтернативних видів палива було застосовано податкових пільг на **3,8 млрд. грн.** (у 2013 році – 2,8 млрд. грн., у 2014 році – 0,8 млрд. грн., у I кварталі 2015 року – 0,2 млрд. грн.), з яких майже 99 відс. – це пільги з акцизного податку. Загалом протягом дослідженого періоду платники податків зазначеної категорії сплатили до бюджету близько **0,6 млрд. грн.** податків і зборів, що у **6,3 рази** менше отриманих ними податкових пільг.

Внаслідок недосконалого нормативно-правового регулювання пільгового оподаткування виробництва альтернативних видів палива, упродовж 2013-2014 років і I кварталу 2015 року **виробництво рідких видів біопалива**

суттєво скоротилось. Так, із запровадженням у 2013 році оподаткування акцизним податком біодизелю (46 євро за тонну) його виробництво в Україні стало економічно не вигідним. Незважаючи на це, за поданням Уряду ставка оподаткування акцизним податком біодизелю та його сумішей з 01.01.2015 була підвищена до 102 євро за тонну.

Недосконалість податкового законодавства спричинила різне трактування його норм контролюючими органами і платниками податків щодо виробництва і реалізації (переміщення) окремих спиртовмісних рідин (КМПА та інших компонентів моторних палив), зокрема щодо коду УКТ ЗЕД, до якого має відноситись ця продукція. Як наслідок, контролюючими органами в ряді випадків застосовані значні фінансові санкції до виробників цієї продукції, які оскаржуються ними в судах, а виробництво біоетанолу та КМПА практично призупинено.

У результаті з 2013 року виробництво біодизелю в Україні практично повністю припинилось, а сировина, яка використовується для виготовлення цієї продукції, експортується її виробниками в інші країни світу.

Відсутня стала тенденція й щодо розвитку виробництва біоетанолу і компонента моторного палива альтернативного (далі – КМПА). Якщо у 2013 році обсяги виробництва біоетанолу збільшилися в **2,1 раз** та КМПА в **1,8 раз** порівняно з показниками 2012 року, то протягом 2014 року обсяги виробництва цих видів продукції порівняно з 2013 роком зменшилися у **3,7 і 2,5 рази відповідно**. Скорочення виробництва зазначеної продукції відбулося і в I кварталі 2015 року.

Водночас у дослідженому періоді спостерігалася тенденція збільшення обсягів виробництва лише біогазу майже в **5,6 раз**, твердого біопалива – в **2,7 раз**, при цьому абсолютні показники обсягів виробництва цих видів продукції залишалися невеликими.

Таким чином, через умови оподаткування, що діють на сьогодні, в країні згортається виробництво біодизелю та біоетанолу, скорочуються робочі місця, простоюють виробничі потужності, витрачаються валютні ресурси на імпорту бензину і дизелю, не зменшується негативний вплив на екологію від транспорту, втрачаються доходи державного бюджету.

ДФС (Міндоходів, ДПС) не забезпечено у дослідженому періоді створення ефективної системи контролю за правомірністю застосування податкових пільг виробниками альтернативних видів палива та цільовим використанням коштів, вивільнених від оподаткування. Так, встановлені випадки неправомірного застосування податкових пільг суб'єктами господарювання з податку на прибуток без отримання свідоцтва про належність палива до альтернативного, а також ввезення товарів без сплати ПДВ і ввізного мита за відсутності відповідного висновку Мінекономрозвитку про те, що товари, які використовуються для розвитку виробництва і забезпечення споживання біологічних видів палива, не виробляються та не мають аналогів в Україні.

Заходи, які вживалися контролюючими органами для запобігання незаконному виробництву біоетанолу без відповідних ліцензій, були недостатніми, через що незаконно вироблений біоетанол надалі використовувався для виробництва необлікованого КМПА, що впливало на формування нелегального ринку бензину моторного. За інформацією ДФС,

внаслідок проведення таких операцій втрати державного бюджету зі сплати акцизного податку становили **близько 2,5 млрд. гривень**.

При цьому Кабінет Міністрів України не ухвалив необхідних нормативних актів, що ускладнило роботу контролюючих органів із здійснення контролю за діяльністю виробників біопалив та забезпечення повноти сплати ними належних податків до бюджету. Зокрема, Урядом не забезпечено затвердження Порядку ведення державного реєстру виробників рідких біологічних видів палива та біогазів відповідно до вимог Закону України від 21.05.2009 № 1391 "Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива", а також переліку підприємств, які мають право здійснювати діяльність, пов'язану з додаванням біоетанолу та біокомпонентів на його основі до вуглеводної основи (бензинів, фракцій, компонентів), відповідно до вимог Закону України від 07.02.1991 № 698 "Про підприємництво".

Водночас скасування з 20.09.2015 законодавчо встановлених вимог щодо обов'язкового використання біоетанолу при виробництві та/або реалізації бензинів моторних також не сприятиме збільшенню виробництва біоетанолу.

Зазначене створює ризики недосягнення Україною до 2020 року мінімальної частки 10 відс. біопалива у загальному споживанні призначених для транспортної сфери бензину та дизельного палива, як це передбачено Національним планом дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 902-р, та Директивою 2009/28/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.04.2009.

За рішенням Рахункової палати з метою запровадження дієвих заходів державної підтримки виробництва альтернативних видів палива та підвищення рівня контролю за діяльністю виробників альтернативних видів палива, в тому числі правомірністю застосування ними податкових пільг, Кабінету Міністрів України та відповідним державним органам влади рекомендовано, зокрема:

- розробити заходи та пропозиції щодо внесення змін до законодавства, спрямовані на стимулювання виробництва рідких видів біопалива (біодизелю, біоетанолу, компонента моторного палива альтернативного), в тому числі вдосконалення порядку їх оподаткування;

- підготувати пропозиції щодо внесення змін до податкового законодавства для покращення адміністрування, контролю та обліку податкових пільг, зокрема щодо запровадження відповідальності платників податків за неподання, несвоєчасне подання звітів про суми податкових пільг, узгодження термінів подання зазначених звітів з термінами подання податкової звітності.

Надаємо в порядку інформування.

З повагою

Голова

Р.М. Магута